

Riž bo slabo obrodil v jugovzhodni Aziji

Slab pridelek riža bo imel vpliv na vojno v Južnem Vietnamu, pa tudi na mednarodno politiko v tem predelu sveta.

DJAKARTA, Indonez. — Letošnja suša je bila dolga v jugovzhodni Aziji, šele sedaj je nastopil deževno vreme. Veliko prepozno, da bi pomagalo do dobre letine riža. To bo imela tudi politične posledice.

Gverila v J. Vietnamu se bo omejila na Mekongovo delto

Tako se bo na primer omejila državljanska vojna v Južnem Vietnamu samo na izliv reke Mekong in njene delte. To je riževa žitnica za ves Vietnam. Druga leta je delta pošiljala riž na vse kraje, letos bo sama porabila vsega. To vedo dobro komunistični gverilci. V krajih, kjer ni riža, tam se ne morejo vojskovati, ker jim prebivalstvo ne more dati hrane. Zato so že začeli omejevali svoje napade na Diemovo armado na skrajni južni del Vietnama. Tam bo letina riža še kolikor toliko dobra in se bodo lahko prebili preko zime.

Sukarno utegne postati preudarejši

Slaba letina za riž je pokvarila tudi indonezijskem diktatorju Sukarnu vse račune. Letos bo njegova dežela pridelala samo toliko riža, da bo lahko preuredila kakih 70 milijonov Indonezijcev. Za ostalih 30 milijonov bo pa Sukarno moral riž uvažati. Ker se je sprl z Malajsko federacijo, od tam ne bo dobil ničesar, dasiravno je vsako leto Indonezija kupila v Malajski federaciji do milijona ton riža. Lahko bi ga kupil v Burmi in Tajski, toda nima zadosti dolarjev, od nas jih pa tudi ne bo dobil radi nasilja, ki ga izvaja nad Malajsko federacijo.

Sestanek "na vrhu" naj reši spor

Vse to je spretno izbral zunanji minister tajske republike, ki je predlagal, naj se spor med Indonezijo in Malajsko federacijo reši na posebnem sestanku "na vrhovih", ki naj se ga v Bangkoku udeležijo malajski ministri predsednik Rahman, filipinski predsednik Macapagal in Sukarno. Filipinska vlada je že pristala na načrt, Sukarno se mu bo težko ognil. Sili ga k temu slaba žetev riža, pa tudi priložnost, da se izmaže iz položaja, ki ga je vanj zapeljala njegova pustolovska narava.

Cena novih avtomobilov v glavnem nespremenjena

CLEVELAND, O. — Te dni prihajajo v avtomobilske trgovine novi modeli avtomobilov vseh vrst za leto 1964. Trgovci trdijo, da gredo novi avtomobili odlično v denar.

Cene so v glavnem ostale nespremenjene. Delno povišanje cen jekla torej na cene avtomobilov ni vplivalo, čeprav so nekateri poleti to napovedovali.

Vremenski prerok pravi:

Večinoma sončno in toplo. Najvišja temperatura 78.

Novi grobovi

John Cross (Buba)
Po dolgi bolezni je preminul v Crile Veteranski bolnici John Cross (Buba), star 68 let, stanujoč na 1218 East 176 St. Zaposel je bil v vojski. Maresic (poprej Zaletel) in več drugih sorodnikov. Rojen je bil v Rusiji, tukaj je bil 50 let. Bil je veteran prve svetovne vojne. Zanjnih 6 let je bil v pokoju, prej pa zaposlen pri Murray Ohio Products Co. Pogreb bo v petek ob 10:30 dopoldne iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. na Lakeview pokopališču.

Češki komunisti silijo v "liberalno" smer

LONDON, Ang. — Tako vsaj mislijo politični opazovalci v Londonu. Vidijo v novem ministrskem predsedniku Lenartu, rodom Slovaku, češkega Nagegyja, ki je l. 1956 hotel prepečljati Madžarsko od komunistične diktature vsaj v svobodno demokracijo komunistične vrste, pa mu je to spodelovalo. Svoj poskus je plačal z glavo.

Lenart je začel premetavati vodilne komunistične voditelje. Kar je imelo na sebi madež stalinizma, se je moralo umakniti ali se umikati z vodilnih mest. Na njihova mesta so prišli tovariši, ki najbolj glasno kričijo proti stalinizmu in so to delali že ves čas po l. 1953.

Lenart je v svojem prvem javnem nastopu posnemal Hruščeva in odkrito naštavel dolgo vrsto napak, od ideoloških do gospodarskih, ki so jih napravili češki stalinisti in obljubil, da bo posledice teh napak čim prej odpravil. S kakšnimi občutki ga je poslušal predsednik češke republike Novotny, si lahko predstavljamo. Londonski politiki mu namreč napovedujejo, da bo moral tudi posnemati madžarskega stalinista Rakosija in se umakniti v zaslužni pokoj kar naravnost v Rusijo. Do tega cilja mu bo pomagal Lenart, akoravno ga je Novotny postavil na čelo sedanje češke vlade. To je način, kako se koljejo med seboj vodilni komunisti.

Na isti dan sprejeti v Unijo

Severna in Južna Dakota sta bili razdeljeni v dve ozemlji leta 1888, dve leti kasneje pa istočasno sprejeti v Unijo.

S kitajsko-ruske fronte

Kljub nekaterim znakom želje po mirnem končanju spora je kitajsko-ruski boj kar vroč. Obe strani krepiča čete na medsebojni meji.

LONDON, Vel. Brit. — Prepirl med Sovjetsko zvezo in ljudsko republiko Kitajsko je prešel že pred časom s področja partijskega nesoglasja na meddržavne odnose. Zdi se, da je imel indijski Nehru prav, ko je nedavno dejal, da je bistvo spora med Moskvijo in Peipingom različnost koristi Sovjetije in Kitajske. Nekateri komunistični vodniki na obeh straneh in oni, ki se še niso odločili za nobeno stran, bi radi prepirl končali mirnim potom, toda izgleda, da je za to že prepozno.

V zadnjem času se je Moskva pritožila nad velikim kitajskim čolnom, ki je namerno potapljal manjše ruske čolne na reki Amur v Sibiriji in škropil kopalce na njeni obali. Glasilo ruske armade "Krasnaja zvezda" se pritožuje nad pristranostjo do ruskega vojaškega kosarkarskega moštva, ki je gostovalo v Peipingu. Kitajci niso igrali ne pred nastopom ne po ruski zmagi ruske narodne himne.

Neka kitajska pevska in plesna skupina je na obisku v Moskvi nastopala žaljivo tekom obiska v Leninovem muzeju. Kitajske množice v pristanišču Dairen v Mandžuriji so po pisanju "Izvestia" kamenjale in opljuvale sovjetske mornarje. Mesto je med tem postavilo napise pred vhodi v parke in nočna zabavišča "Vstop tujcem prepovedan!"

Moskva in Peiping dolžita drug drugega kršitve meje. Kitajci trdijo, da so Rusi zvalili na deset tisoče ljudi iz Sinkian-ga v Kazakstan, da bi jih mogli nato kot saboterje poslati nazaj tja. Rusi odgovorjajo, da so ti ljudje pribežali v Kazakstan s Sovjetski zvezi, da bi se rešili iz nagote in lakote. Sedaj prihajajo vesti, da so Rusi poslali na mejo Singiang vojaške okrepitve. Skupno naj bi imeli tam do 150.000 mož, katerih nekateri naj bi prišli tja iz vzhodne Evrope. Kitajci so prav tako začeli pošiljati v Singiang na ruško mejo močne vojaške enote in obrambo tega predela izročili v roke svojega najbolj izkušenega vojaka, maršala Lin Piao.

Posledice dominikanske revolucije še niso zamrle

CLEVELAND, O. — Dominikanska revolucija sicer ni prišla nepričakovano za diplomate, ki so v podrobnostih sledili politiki bivšega predsednika Boscha, vendar jim je zmedla vse račune, ne samo v naši, ampak tudi v prestolnicah marsikaterih republik v Latinski Ameriki.

Naša zunanja politika se je grozno zaveravala v novi dominikanski režim predsednika Boscha. Najprej je smatrala za velik uspeh, da je tako lepo organizirala prehod oblasti od diktatorja Trujilla na predsednika Boscha. Prehod je bil res sila težaven in vsa čast našemu državnemu tajništvu, da ga je za kulisami tako spretno vodilo, da je mogel priti Bosch na oblast.

Naši diplomatje že v začetku niso bili ravno navdušeni za Boscha, njihove simpatije je užival Dr. Fiallo, ki je imel za seboj dominikanske premožne sloje, pa tudi vojaške kroge.

Angleški delavski voditelj Harold Wilson sanja o "socialistični" Evropi

SCARBOROUGH, Ang. — Angleški politik Wilson je letos nastopil prvič kot voditelj angleške delavske stranke na njenem letnem zborovanju v Scarboroughu. Seveda se je hotel postaviti in si je v ta namen izbral običajno propagandno sredstvo: optimizem. Napovedal je, da bo njegova stranka "čisto gotovo" zmagala pri prihodnjih angleških parlamentarnih volitvah, ki morajo biti najkasneje do jeseni prihodnjega leta. Zmago je seveda napovedal tudi nemškimi socialnim demokratom. Pohvalil je belgijske in avstrijske socialiste, ker odlično sodelujejo v koalicijskih vladah. Posebne pozdrave je poslal novi socialistični vladi na Norveškem. Ko se bodo uresničile vse te njegove napovedi, bo Evropa že pretežno "socialistična", vodila jo bo seveda angleška socialistična vlada.

Wilson je naravno ostro kritiziral sedanjo angleško konservativno vlado in ji proročeval stalno opozicijo. Par grenkih napovedi je naslovil tudi na našo administracijo. Rekel je namreč, da je njegova stranka proti preskrbi čet NATO z atomskim orožjem kakor tudi proti vstopu Anglije v Evropsko gospodarsko skupnost. Zagovarjal je tudi atomsko demilitarizacijo srednje Evrope, Azije in Afrike. Ne bi bil Anglež, ako bi mu ne bili pri srcu živahnosti gospodarski stiki z državami za železno zaveso.

Naša diplomacija je tako dobila novo kost, ki jo bo lahko glodala. Ni namreč izključeno, da se bo izpolnila vsaj ena Wilsonova napoved, da bo namreč njegova stranka zmagala pri prihodnjih angleških parlamentarnih volitvah.

Najstarejši škof na Vatikanskem koncilu star že 101 leto

VATIKAN. — Vatikanski škof koncilu se udeležuje tudi škof Alfonz Carinci, ki je bil rojen l. 1862, v duhovnika pa posvečen l. 1885, torej takrat, ko sedandega papeža še ni bilo na svetu. Sv. Oče se tega tudi zaveda.

Ko se mu je škof Carinci približal, da se mu pokloni, se je papež dvignil s prestola, — ni mu pustil, da bi pokleknil —

Posledice dominikanske revolucije še niso zamrle

Načrti naših diplomatov z Kostarika in El Salvador. Te se Boschovim režimom so torej najbolj boji, da bodo žrtve novih revolucij. Zato zahtevajo, da naj bi znana Organizacija ameriških držav takoj sklicala glave, kaj naj napravijo. Med njimi sta dve struji: prva pravi, da je treba sedaj nastopiti res odločno in ne priznati novega režima, dokler ta ne začne ustvarjati pogojev za obnovo demokracije vlade. Druga pravi, da se je treba sprijazniti s položajem in priznati novi režim, kot smo to napravili v re-samo denar, za nasvete se ni brigala. Vključ temu je bila Amerika do zadnjega trenutka na Boschovi strani. V državnem tajništvu so nekateri celo zagovarjali načrt, naj bi naša mornarica poslala letalonosilko in nekaj marinov v bližino dominikanske obale, da bi v silo varovala naše državljane in obe-nem seveda tudi Boscha in njegov režim. Ta načrt je administracija opustila tik pred začetkom revolucije.

Na odločitev predsednika Kennedyja čaka precej držav v Latinski Ameriki z zanimanjem in zaskrbljenostjo. Na prvem mestu so v tem pogledu Venezuela, Honduras, Nikaragva,

BEN BELLA JE NAPOVEDAL MIRNO KONČANJE UPORA

Predsednik Alžirije Ben Bella je včeraj izjavil na velikem javnem zborovanju, da bo sedanji upor končan brez prelivanja krvi, te je že teklo dovolj.

ALŽIR, Al. — Pred okoli 100.000 ljudmi v glavnem mestu je predsednik Ahmed Ben Bella zatrjeval, da bo vojaški upor, ki se je začel javno preteklo nedeljo na področju Kabylia, središču Berberov, končan brez prelivanja krvi. Ben Bella je napovedal obširno naglo zasego še preostale obdelovalne zemlje v francoskih rokah, da bi si s tem pridobil nove podpornike. Francoski kolonisti so imeli do upora domačinov v rokah najboljši del za obdelovanje primerne zemlje v Alžiriji. Alžirska vlada je ob koncu francoske oblasti v Alžiriji lani zasegla vso ono francosko posest, s katere so lastniki tekom bojev pobegnili. Sedaj se pripravlja zaseči še ostanke.

"Nobena kri ne bo tekla. Mi ne maramo, da bi se Alžirec boril z Alžircem. Ta dežela je videla dovolj krvi. Končajmo prepire!" Tako je pozival Ben Bella svoje poslušalce. Glede zasege francoske posesti je dejal predsednik, da je naročil vsem uradnikom, naj to izvedejo "človeško in po zakonu". Francoskim farmerjem je Ben Bella dovolil obdržati osebno lastnino in pospraviti letošnji pridelek. Ben Bella je kljub zasegi francoske imovine pozival k sodelovanju med Alžirijo in Francijo. To sodelovanje seveda ne more pomeniti "privilegijev za francoske lastnike", sodelovanje je, "če nam Francija pošlje učitelje".

Uporniki se utrli

Berberske čete, ki so bile pod poveljstvom polk. Mohameda Hadja, so se skoraj v celoti pridružile uporu, ko je preteklo nedeljo njihov poveljnik javno stopil na stran upornikov. Čete so se zakopale na robih Kabilskega gorovja in gradijo nove utrdbе, ki naj spremene Kabyljo v trdnjavo odpora proti diktaturi Ben Belle.

Kako misli Ben Bella upor končati brez prelivanja krvi, ni povedal, zatrjeval je le, da ni noben diktator, kot mu očitajo uporniki, ampak le ... "borec, ki živi sredi med brati".

Glavni vir bakra

Niklovi sulfidi v severnem delu Ontaria so glavni vir bakra v vsem nekdanjem britanskem imperiju.

in ga objel. To je bila seveda mala senzacija, ki jih vati-kanu pustila, da bi pokleknil —

Posredovanje v Vietnamu poslaja skorno v javnosti

WASHINGTON, D.C. — Cas-nik Harris je vrtil po deželi, da ugotovi, kaj mislijo pri nas navadni ljudje o naši politiki do Južnega Vietnama. Pri tem je ugotovil, da kakih 35% še zmeraj ne ve, v kakšnem kočljivem položaju so naše čete, še bolj pa naša diplomacija v tej deželi. To je končno zelo slabo spričevalo za politično izobrazbo naše dežele. V tem pogledu bi najbrže lahko tekmovala samo z politično zaostalimi državami.

Tisti, ki vedo, kaj naj bi se godilo v Južnem Vietnamu, začenjajo zgubljati vero, da je naša politika na pravi poti. V juliju jih je bilo 77% za našo u-radno politiko v Vietnamu, sedaj jih je le še 72%. V juliju jih je bilo proti 23%, danes jih u-mi, ker pravi, da je nezdružljiva z načelom nevmešavanja v notranje zadeve tujih držav. Temu stališču sledi takoj ugovor, da je svoboda več vredna kot načelo nevmešavanja in da jo je treba v silo braniti tudi v vzajemnimi nastopi vseh držav, kjer vlada svobodna demokracija.

Naša administracija še oklepa, kaj naj bi rekla. Taka je pač njena navada.

Iz Clevelanda in okolice

Na obisku v Clevelandu—

G. Janez Jereb z družino, 246 Garden Ave., Toronto, Ont., Canada, je bil preteklo soboto in nedeljo na obisku v Clevelandu. Zadrževal se je pri Spindlerjevih na 1078 E. 66 St., kjer je že dalj časa na obisku bivši ljubljanski župan g. dr. Jure Adlešič, kateremu je veljal njegov obisk. Jerebovi, dr. Adlešič in Spindlerjevi so bili v nedeljo na Slovenski pristavi, kjer je bila Vinska trgatev. Posebno Jerebovim je Pristava zelo všeč. — Dr. Adlešič se vrne danes v Dodge City, Kansas.

Občni zbor—

Družabni klub Baragovega do-da ima v petek, 4. oktobra, ob pol osmih zvečer v društvenih prostorih redni občni zbor. Vsi člani vljudno vabljeni!

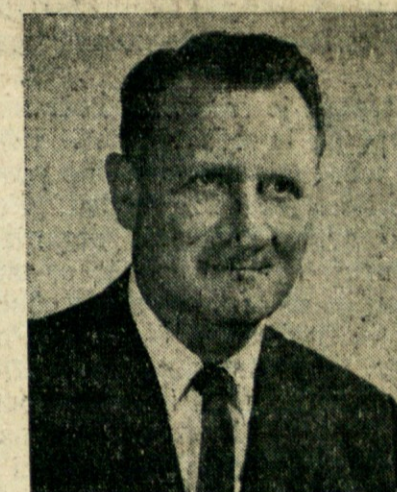
Iz bolnišnice—

Mrs. Anna Azman se je vrnila iz Benjamin Rose bolnišnice na dom svoje hčerke Anne Petkovske na 15003 Columbine Ave. Zahvaljuje se za obiske, darila in pozdrave.

V bolnišnici—

Michael Klemencic Jr. z 1143 Cleveland Heights Blvd. je v St. Luke's bolnišnici. Obiski so dovoljeni!

BANKO zmagal z lahkoto

Včerajšnje primarne volitve so potekle mirno in brez posebnih presenečenj. V Clevelandu je dobilo devet dosedanjih mestnih odbornikov pri volitvah nad 50% glasov in so s tem dejansko že izvoljeni. Pri glavnih volitvah prihodnji mesec ne bodo imeli na volivnicah nobenih tekmecev. Med temi so R. Master-son, rep. v 1. vardi, J. Stanton, dem. v 4. vardi, W. Gilliam, dem. v 12. vardi, J. Russell, dem. v 18. vardi in sedanji predsednik mestnega sveta, E. Katalinas, dem. v 21. vardi, L. Duggan, dem. v 26. vardi, W. Latkovic, dem. v 31. vardi in Jack Banko, dem. v 32. vardi.

V 32. vardi je bilo poleg J. Banka še šest drugih kandida-tov, pet demokratov in en re-publikanec. Banko je dobil 2986 glasov, J. Nasvytis, ki so ga sma-trali za glavnega tekmeča, 475, J. Kurnava 243, A. Curry 228, T. Strong (rep.) 207, W. Kennick 143 in C. Wasson 118. Banko je dobil preko 70% vseh glasov in je s tem dejansko izvoljen. Pri glavnih volitvah v novembru bo na volivnici v 32. vardi za mestni svet samo njegovo ime.

V 23. vardi primarnih volitev tokrat nismo imeli, odločilo se bo pri glavnih, ko si bosta za mestni svet stala nasproti sedanji mestni odbornik odvetnik Edmund Turk in njegov tekmeec pogrebnik Emil Golub.

cija prisiljena, da menja takti-ko.

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0623 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Friday edition \$4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 189 Weds., Oct. 2, 1963

Kočevarji mislijo na Kočevje

I.

Stari rod kočevskih Nemcev se še spominja zlatih časov, ko kočevski Nemci niso imeli pod Avstrijo v rokah samo kočevskega gospodarstva, ampak tudi vso politiko od Kočevja tja do Ljubljane. Ta doba se je končala s prvo svetovno vojno. V Jugoslaviji so izgubili politično oblast, toda krčevito so držali v rokah svoje nekdanje gospodarske pozicije. Le s težavo je slovenski življenjski prodiral v Kočevje. Upali so pa še zmeraj, da bo Jugoslavije tako ali tako kmalu konec in da se bodo vrtnili nekdanji avstrijski časi. Upanje se je spremenilo v prepričanje, ko je v Nemčiji prišel Hitler do oblasti.

Prišla je druga svetovna vojna. Kočevski Nemci so mislili, da je že prišel njihov čas. Kot pravi divjaki so se obnašali proti Slovincem začetnik in sredi leta 1941. Pomem je Hitler z eno potezo napravil konec njihovim upom in sanjam. Dogovoril se je 31. avgusta 1941 z Mussolinijem, da se morajo vsi kočevski Nemci preseliti v nemški rajh. Hitlerjev urad VOMI (nacistični urad za upravljanje z nemškimi manjšinami) je šel takoj na delo in od novembra 1941 do februarja 1942 preselil v živinskih vagonih kakih 15.000 kočevskih Nemcev z vsem njihovim premoženjem na spodnje Štajersko in Koroško. Z njimi vred so odšli tudi ljubljanski Nemci. Le redke izjeme so ostale v Ljubljani. Naselili so jih večinoma na posestvih preganjenih slovenskih družin. To vse lahko beremo v uradni nemški dokumentaciji.

Kdor je takrat gledal na ljubljanskem kolodvoru zagrizene obraze kočevskega nacističnega mladine in žalostne obraze starejšega kočevskega rodu, se je oddahnil. Misli je, da je vojna rešila vsaj kočevsko vprašanje, ki je Slovincem delalo sitnosti skoraj šeststo let. Zdi se pa, da kočevski Nemci upajo, da kočevskega vprašanja še ni konec.

II.

Usoda je razgnala kočevske Nemce po vsem svetu. Največ jih je sedaj v Avstriji, Nemčiji in Ameriki. So pa med seboj neverjetno trdno povezani. Lahko bi služili slovenski emigraciji za vzgled. Povsod, kjer jih je le nekaj, imajo svoje kočevske organizacije, ki gojijo kočevsko skupnost. Te organizacije so omogočile kočevskim voditeljem, da so osnovali svojo obsežno begunsko skupnost po vzgledu Sudetskih Nemcev. Po njihovem vzgledu hočejo ustvariti tudi letne manifestacije kočevske misli. Ravno v ta namen je agilna koroška podružnica te organizacije postavila v vasi Hrastovici, občina Trdnja ves pri Celovcu, posebno "romarsko cerkev", ki naj bi bila središče kočevskega gibanja.

Hrastovica leži v takoimenovanem dvojezičnem pasu, kjer zakon določa obvezen pouk nemškega in slovenskega jezika v osnovnih šolah. To je napotilo nekaj kočevskih Nemcev, da so oporekali Hrastovici kot središču kočevskega gibanja. Zmagala je pa zagrizena struja in uradno vodstvo kočevskega gibanja je ostalo pri sklepu, da bodi cerkev v Hrastovici kočevska romarska božja pot. Trdilo je, da bi umik iz Hrastovice pomenil pospeševanje "slavizacije" in da bi kaj takega pomenilo nevhvaležnost nasproti gostoljubni koroški deželi in nasprotovalu zgodovinski tradiciji Kočevjarjev. Kakšen duh veje iz tega stališča, Slovincem ni težko uganiti. Kočevjarjem se še zmeraj kolca po stari kočevski slavi in oblasti! Zato so posnemali Sudetske Nemce in mislijo na letne manifestacije v Hrastovici. Ko bo prišel čas, jih bodo pa prenesli kam drugam! Trenutno je zanje samo važno, da niso pozabljeni ne med Nemci ne med svetom.

Letošnjega "romanja" v Hrastovici se je udeležilo 1.800 Kočevjarjev, med njimi celo 150 iz Amerike! Pripekljali so se z letali.

Ali imajo kočevski Nemci kaj pristašev za te svoje načrte? Imajo jih zaenkrat vsaj v časopisju. Glasilo koroške Ljudske stranke "Volkszeitung" piše o domovini Kočevjarjev, "odkoder so jih pregnali tiridci". Organ koroških socialistov "Die neue Zeit" pa trdi, da so Kočevjarji "mal narod pregnan iz Jugoslavije". Obe trditvi sta očitna laž, toda kdo med Nemci se bo za tako malenkost menil. Laž se bo ponavljala od leta do leta in postala prepričanje tistih, ki jo bodo slišali. Izjavi obeh glavnih koroških listov pa tudi pričata o tem, kako koroški Nemci mislijo o bodočnosti Kočevjarjev. "Ko bo prišel čas, morajo dobiti pravico, da se vrnejo v svojo kočevsko domovino, saj so bili od tam nasilno pregnani."

Tako stališče je seveda v očitnem nasprotju z zgodovinskimi dejstvi, toda nemški advokati bodo že našli izhod. Na primer: kočevski Nemci so se izselili zato, ker jim je bilo obljubljeno, da bodo ostali na spodnjem Štajerskem. Ker jih je od tam pregnal I. 1945 nemški poraz v drugi svetovni vojni, zato imajo "pravico", da se vrnejo tja, odkoder so se le pod pritiskom in z nacistično goljufijo izselili.

Dalje si ne moremo domišljati, da podobnega stališča

ne bo počasi zagovarjalo ostalo avstrijsko časopisje, za njim pa tudi časopisi iz Zahodne Nemčije. Tako bo postalo "kočevsko vprašanje" ravno tako "odprta rana" na nemškem narodnem telesu kot je sudetsko vprašanje, banatsko vprašanje itd.

Značilno je, da slovenska javnost v Jugoslaviji na vse to sploh ni reagirala. Nekaj časopisov je samo registriralo, kar se je godilo na Koroškem. Protesta pa od nikoder nobenega! Razumemo. Titovci, tudi slovenski, morajo jesti iz rok avstrijskih Nemcev, še nikoli niso bili gospodarsko tako odvisni od njih, kot so sedaj. Zato držijo slovenski tovariši jezik za zobmi. Če bi ga ne, bi hitro dobili klofute iz — Beograda!

Smo v tujini, ne pomenimo ničesar, pa vendarle smatramo za svojo dolžnost, da proti domišljavi politiki kočevskih Nemcev odločno protestiramo. Naj se rajše držijo pogodbe in nosijo posledice njihove nekdanje politike. To zahteva ne samo načelo demokracije, ampak tudi — poštenost!

K "Ob 20-letnici Grčaric in Turjaka"

Pripombe, popravki in dopolnila prof. Janeza Gruma k člankom "Ob 20-letnici Grčaric in Turjaka" dr. F. Blatnika.

I.

Padec Grčaric in Turjaka je pomenil konec prve polovice slovenske državljanske vojske, v kateri je šlo na življenje in smrt za to, ali ob tuji pomoči zmaga komunistična revolucija in zavlada komunistična diktatura po Leninovem vzorcu, ali pa zmaga protikomunistične sile, ki so zrasle iz naroda. Imejmo pa pred očmi, da se je slovenska državljanska vojska vršila v izrednih okoliščinah, ki skoraj nimajo para v svetovni zgodovini, namreč državljanska vojska pod tujo okupacijo.

S padcem Grčaric in Turjaka je komunistična revolucija dosegla svojo prvo večjo zmago in mi svoj prvi večji poraz. Zato je potrebno, da osvetlimo ta važni dogodek slovenske zgodovine čimbolj in od vseh strani. Iz tega razloga je treba pozdraviti vrsto člankov "Ob dvajsetletnici Grčaric in Turjaka", ki jih je pred kratkim priobčil rev. dr. Franc Blatnik v Ameriški Domovini. Marsikaj zve bralec iz njih.

Pisec sam pravi, da so ti članki spomini po dvajsetih letih. Ker so spomini, pisec ni treba preverjati lastnih doživljajev in opazovanj z doživljaji in opazovanji drugih. Se pa v spomine po dvajsetih letih kaj rado prikrade kaj iz tehle let, ko živimo daleč od mesta tistih dogodkov. To velja za prvih šest člankov, sedmi je odgovor in zagovor, v osmem in devetem pa sta predvsem razmišljanja.

V svojih člankih omenja rev. dr. Blatnik kot najbolj značilen primer neenotnosti med oficirji v turjaškem gradu tole: "Med posvetovanjem je vstopil v dvorano J. G. Potegnil me je na hodnik ter dejal: 'Pridite v sosednjo dvorano, poveljstvo je tam, ne tukaj! Ta neednost (me je) v tako usodnem trenutku v srce zaboletela.' (Glej 5. članek "Na Turjak"). Isto trditve ponovi v 7. članku "Nekaj pripomb v zvezi s Turjakom": "Sele ko me je J. G. povabil v sosednjo dvorano, kjer so bili poveljniki vaških straž in več civilistov, sem zapazil neednost." In v 8. članku "Krivci turjaške tragedije" je rečeno: "Ko me je na Turjaku J. G. poklical od Dežmana v sosednjo dvorano, češ, da je tam poveljstvo..."

Ker se J. G. nanaša name, moram zaradi zgodovinske resnice povedati, da je rev. Franc Blatnik v zmoti z navajanjem mojega imena v gornji zvezi.

Na turjaški grad sem prišel na soboto dopoldne med deseto in pol enajsto uro s tisto skupino Vaških Straž (VS), ki se je v petek 10. sept. 1943 zbrala v St. Jurju pri Grosupljem. To so bile VS D.M. Polje s Šmartinom, Bizovik in Sv. Urhom in Rudnik z Oranjem, ki so prišle v St. Jurj v petek zgodaj zjutraj pred svitom. Čez dan je prišla v St. Jurj tudi močna poljska posadka. Končno se nam je pridružila še VS iz Smarja, ki je

bila hotela dopoldne priti na Turjak čez Pijavo gorico, a se je morala vrniti, ker so tam partizanski terenci že zasedli dominantni klanec. V soboto dopoldne med deseto in pol enajsto so omenjene VS prispele na Turjak. Ker je tem enotam prišel nasproti kap. Cerkevnik, sem se pozdravil z njim že kakega pol km pred Turjakom.

V gradu sem se srečal s Francem Zurajem (t.j. Ferdinandom Šlenderjem), poveljnikom VS v bližnjem Škocjanu, ki je bil prišel na grad že dan ali dva pred nami. Njega je Cerkevnik postavil za svojega namestnika v gradu. Med znanjci sem srečal gđ. Marijo Grum (sedaj Mrs. Borštnik), z Lipoglava. Ko sem pogledal malo naokrog, sem v nekem prostoru opazil turjaškega grofa Auersperga, ki je nekaj naračal svojim delavcem. — Na dvorišču sem videl, da se je stotnik Cerkevnik razgovarjal s kuharji in peki in jim dajal navodila.

Vsi tedaj navzoči poveljniki VS smo videli v stotniku Cerkevniku svojega poveljujočega oficirja, ker smo bili že pred italijansko vdajo vedeli, da je za ljubljansko področje on namestnik ilegalnega poveljnika vseh VS, podpolkovnika Peterlina.

Malo pred poldnem je Cerkevnik povabil vse poveljnike VS na južno in razgovor v novo nastalem položaju. Povedal je, da je sedež njegovega poveljstva v šoli na Zapotoku, kar smo zvedeli od Zuraja že prej. Na koncu razgovora je Cerkevnik dejal, da je trenutno najbolj potrebna naloga, prevreči na Zapotok vso komoro, ki smo jo pripeljali s seboj. Ko se je ozrl po zbranih komandirjih, je njegov pogled obitil na meni, nato pa dejal: "Tebe odrejam, da izvršiš to nalogo!" Čeprav je bil naš razgovor precej prijateljski, sem vendarle odvrnil: "Razumem, gospod kapetan!" — Priznam pa sedaj, da sem bil tedaj nejevoljen, da je izbral ravno mene. A hočeš nočes je bilo treba nejevoljo zakriti.

Takoj sem stopil v stik s komandirji imenovanih VS, da naj vsak določi vodnega oficirja ali podoficirja, ki mi bo odgovoren za pratež njegove posadke. Poročnik Stane Bitenc mi je pri tem tudi naročil, da naj bom njegov namestnik v bataljonu, katerega poveljstvo mu je izročil še prej v Ljubljani Peterlin sam. Bitenca je namreč Cerkevnik določil za sodnega oficirja na Turjaku.

V dobri pol uri sem razvrstil ves pretež po klanecu navzdol pod turjaškim gradom. Ko sem pregledoval dolgo vrsto in čakal še na prihod zadnjih voz od ene izmed VS, sem med vozovi zagledal Stanka Goloba. Začuden sem ga vprašal, kaj dela tam in kje ima dobrepoljske posadke. Z besedami, ki so razodevale jezo, razočaranje in ponižanje, mi je povedal, da od družila še VS iz Smarja, ki je

Pot navzdol je bila seveda lahka, le zavore so škripale, da je šlo skozi ušesa. Ko smo prišli na dno podturjaškega grabna, smo se na mali in prijetni livadi malo ustavili, da pregledamo hudi klanec proti Cretežu. Tedaj je prijahal mimo Cerkevnik, ki se je s Turjaka vračal na Zapotok. Z zadovoljstvom je dejal: "Bravo, fantje! Vidim, da se povelja izvršujejo v redu." Nato se je vrsta voz začela premikati v strmi klanec. Na nekem mestu je bil kolovoz zaradi skale tako hudo, da so morali krepko poprijeti vsi vojaki, parkrat tudi sam, da je mogla živina speljati naprej. Zgubili smo dve uri časa, da je vseh 30 voz prišlo čez tisto hudo mesto. Pozno popoldne smo prišli na Cretež. Vas leži na robu grabna, nasproti turjaškemu gradu.

Pred prvo hišo sem zagledal Franceta Fraklja, ki je bil takrat poveljnik VS v Tomišlju. Bil je ogrnjen v neko odejo in zdelan v obraz. Na vprašanje, kaj mu je, je odgovoril: "Že dva dni me kuha, da je čuda. Bil sem v postelji oba dni do prejle, ko sem zaslial, da fantje poganjajo konje v klanec. Zato sem vstal, da vidim, kaj se godi zunaj."

Na Cretežu smo se malo oddahnili, nato pa sem pognal ves pretež proti Zapotoku. Ker je med obema vasema prijetna poljska pot, le prav malo naginjena, sem s svojimi rudniškimi vojaki odšel naprej v vas, kamor sem prišel že v temi. Opazil sem samo nekaj streh; večinoma je štrlelo v zrak le obzaga zidovje. Pogledali smo za prenočišče. Ta so bila možna v nekaterih napol pokritih hišah in po kozolcih, kjer je bila slama in mrva. Z rudniškimi vojaki sem izbral zadnjo, najvišje ležečo hišo, ki je bila zasilno pokrita, a je bila tedaj bolj šupa kot hiša. Bila je najbližja Cerkevnikovemu poveljstvu malo višje gori v šoli. Tam sem prenočil vse tri noči na Zapotoku.

Drugi dan, v nedeljo zjutraj, sem šel opazil, kako žalosten je pogled na požgani, skoraj izumrli Zapotok. A njegova lega mi je bila silno všeč.

Med sedmo in osmo zjutraj je Cerkevnik zopet odjahal na Turjak in se vrnil okoli poldneva ali pa zgodaj popoldne. Jež na konju je mogel priti tja v tričetrt ure. (Bralec naj ne zamenja tega hribovskega Zapotoka, zahodno od Turjaka, z onim dolinskim Zapotokom pri Zlebiču nad Ribnico.)

Med osmo in deveto je z višje ležečega Kureščka prišel na Zapotok rev. Franc Šeškar, ki sedaj živi kot invalid zaradi trpljenja v dachauskem taborišču v Muenchenu v Nemčiji. Ta je sporočil, da bo maševal v vasi. (Niti malo nisem pričakoval, da bom tisto nedeljo pri maši.) — Ogledovala sva si primeren prostor, nato pa sva naročila nekaterim vojakom in otrokom, naj gredo po vasi povedati, da bo maša. Pogled na skupino navzočih je bil nenavaden: vojaki, otroci, starejše, v črno oblečene ženske. Razen dveh, treh deklet mladega sveta ni bilo blizu, ker ga v vasi tedaj sploh ni bilo.

Že med mašo, še bolj pa v naslednjih urah, so prihajali na Zapotok vojaki in oficirji tistih VS, ki so dan prej prišle v grad iz St. Jurja. To so bili poljski, šmarjanski, poljski in šmartinski, bizovski in dobrunjski ter oni z Rudnika in z Orlijeja.

Kasneje popoldne so prišle na Zapotok VS iz ribniške doline, ki so še v Ribnici naprosile podpolkovnika Dežmana za poveljstvo. Z njim je prišel na zapotoško stran tudi četniški odred, ki se je ustavil pri Cretežu, kjer je ostal do našega umika. Z Dežmanom je prišel tudi župnik Karel Škulj, ki se je takoj pomaknil na Zapotok.

Za temi so prihajale na Zapotok posadke od Sv. Gregorja, nato pa Velika Slevica in Karlovica. Med VS, ki so prišli na

Zapotok v nedeljo popoldne, je bilo tudi več civilistov, kot Jan Škrabec, župnik Kristanc, kaplan Dolšina in drugi.

Ker v nedeljo ni bilo opaziti najmanjšega partizanskega pritiska na Zapotok in na višje ležeči Kurešček, ki ga je dal Cerkevnik zasesti že v petek, in ker je bilo lepo jesensko vreme, bi bil to zame dan prijetnega odidha, ko bi me ne težila negotovost našega položaja.

V ponedeljek dopoldne med deseto in enajsto sta prišla na Zapotok rev. dr. Blatnik in poročnik Stane Bitenc. Bitenc zato, da bi s Cerkevnikom določil postopek glede nekaj partizanskih jetnikov na gradu; dr. Blatnik zato, da poroča Cerkevniku, kaj je videl v Grčaricah, pa o svojem poslanstvu. Ne eden ne drugi se ni več vrnil na Turjak. (Ker mi je v zadnjih letih Bitenc večkrat omenil, da je prišel na Zapotok v ponedeljek dopoldne med deseto in enajsto, zato v odstavku navajam čas njegovega in dr. Blatnikovega prihoda na Z. po tej Bitenčevi navedbi.)

Iz vsega doslej povedanega je razvidno, da sem podpisani zapustil turjaški grad v soboto 11. sept. med poldnem in pol eno in da se nisem več vrnil tja. Zato je to dovolj prepričljivo, da je dr. Blatnik v zmoti, ko kar trikrat navaja, da sem ga jaz v nedeljo popoldne pozval od Dežmana v sosednjo dvorano k poveljniku VS. Marsikaj bralec je verjetno dobil vtis, da je J. G. opravljal pravi vražji posel, ki je hotel dr. Blatnika pridobiti za svoje stališče. A jaz sem bil tedaj že cel dan na Zapotoku.

Josip Kuhar — preminul

CHICAGO, Ill. — Na nedeljo, 25. avg., nas je nenadoma za večno zapustil naš prijatelj iz šolskih dni in vztrajni soborec Josip Kuhar, ki je zadnja leta preživel v Cicero, Ill. Tako nepričakovano in tiho je odšel, da tega nismo mogli verjeti. Zla slutnja se je širila v velikem inženjerskem oddelku, kamor je pokojni redno prihajal na delo zadnjih deset let, vendar v ponedeljek ga ni bilo več na spregled. Srčna kap ga je rešila dolgotrajnega trpljenja, ko ni našel zdravila proti zavratni bolezn, ki mu je zagrenila zadnja leta. Vendar niti pok. Jože niti njegovi prijatelji in sodelavci niso tega pričakovali tako kmalu in nepričakovano, predno bi še utegnili ozreti se na dolgo dobo naporenega in plodnega dela. Da bi vsaj počakal zadnjih pozdravov iz domovine od svoje matere in žene Vere. Namesto tega smo položili vence v imenu prijateljev, soborcev in sorodnikov na prerani grob na pokopališču Resurrection tam na jugovzhodni strani Chicaga, koder pelje mimo pot na Ameriške Brezje pri Lemonu.

Pok. J. Kuhar je stopil v vojno akademijo 1. okt. 1928 in postal častnik redne jugoslovanske vojske 1. okt. 1931. Prišel je iz št. Vida nad Ljubljano, kjer je nastopil dolgo življenjsko pot 6. aprila 1909, tam je končal tudi gimnazijo in se nam pridružil v Belgradu. Kot topniški častnik je bil odlikovan za vestno službovanje in je pozneje bil sprejet med redniki, ki so za to bili sposobni, v stroko za radio in telefonsko zvezo. V tem svojstvu je med vojno prevzel odgovorno in koščljivo vlogo vzdrževanje radijske zveze med četniškimi oddelki v Sloveniji in glavnim štabom pok. Drag. Mihajlovića. Pregaňjan od nacistov in komunistov je pok. Jože preстал mnogo naporov, neopisanih težav, tvegal življenje skozi dolgo vojno, doživel razočaranje, ki smo ga vsi preživeli kot begunci po vojni, in končno našel zavetišče v novi domovini. Kljub vsemu je pok. Jože odločno in vztrajno nastopil novo delo, prežet s pionirsko voljo tako značilno za tiste, ki vedo kako začeti in kaj

hočejo. Ostal je zvest svojim dolžnostim in prepričanju, pa tako vztrajal do zadnjega diha.

Dragi Jože, ko odhajaš za vedno, Ti v imenu prijateljev soborcev in sorodnikov izročamo zadnji pozdrav "Zdravo Slobočan in počivaj v miru!"

Pokojniku blag spomin, sorodnikom naše iskreno sožalje! Prijatelj — I. D.

Oltarno društvo pri Mariji Vnebovzeti

CLEVELAND, O. — V nedeljo, 4. oktobra, ki smo jo imenovali včasih Rožnovenska nedelja, torej je še posebno naša, ste vse drage članice zopet vabljeni, da se gotovo udeležite skupnega svetega obhajila pri 8. sv. maši. Prosim vas, da si priprnete znake in zasedete vse prve klopi, da nas bo Marija vesela, ko bomo kot njena skupna družina pristopile k mizi Gospodovi.

Istotako vas iskreno in nujno vabim, da pridete polnoštevilno k popoldanski uri čiščenja in po blagoslovu pa vse k seji. Imamo več važnih zadev, o katerih se moramo pogovoriti, med temi predvsem glede naše ga zabavnega večera — card party —, ki bo 19. oktobra, v soboto zvečer.

Tudi glede slovesnega sprejema članic, ki so se vpisale v zadnjem času. Sprejem bo drugo nedeljo, 13. oktobra, ob 2. uri pop., pred blagoslovom. Po blagoslovu isto nedeljo in ne to, kakor je bilo pomotoma objavljeno v nedeljskem oznanilu, bo pa Father Zagorc kazal slike iz Afrike.

Še druge važne zadeve so na sporedu, zato prosim, da se gotovo polnoštevilno udeležite seje to nedeljo.

Jos. Pavli, predsednica

Bogate zaloge železne rude

Ali je po svetu prav za prav dovolj železne rude? Na vprašanje bi odgovorili pritrdilno, ker se obrabljeni izdelek vrne kot staro železo v topilnico, kjer dobi z dodatki novo obliko. Z železom je torej drugače kot z marsikatero industrijsko surovino. Železo je nedvomno eden izmed temeljev sedanje kulture in civilizacije. Kako je železna ruda porazdeljena po svetu? Kitajska na primer ima bogata ležišča, vendar bi potrebovala več železa, kot trenutno znaša svetovna proizvodnja, če bi se hotela s proizvodnjo in porabo železa na prebivalca izenačiti z Zahodno Nemčijo.

Ker je železo osnova gospodarstva, iščejo vsepovsod po svetu nova ležišča železne rude. Profesorja Gartner in Schellmann iz geološkega inštituta v Hannoveru sta proučevala ležišča po vsem svetu. Ugotovila sta, da so zaloge železa v obliki rud neizmerno velike in tudi vsebinsko bogate (visok odstotek železa), vendar pa mnogih rud po sedanjih postopkih še ni mogoče izkoriščati v železarnah, vsaj ne rentabilno, ker bi stalo vse skupa skoraj toliko kot na primer pridobivanje plemenitih kovin.

Nove rudne rezerve so v tako imenovanih lateritskih ležiščih. Latinska beseda "later" pomeni "opeko" — iz zemlje, ki vsebuje železno rudo te vrste, je mogoče izdelovati ta gradbeni material. Tovrstnih rudnih ležišč je največ v tropskih krajih, kjer ima zemlja zaradi njih rdeče in rumenkaste barvne odtiske, in sicer v zahodnem delu Afrike ter v tropskem delu južnoameriške celine. Ruda vsebuje do 63 odstotkov železa in jo je mogoče primerjati z dobrimi švedskimi železnimi rudami. V gvinejskih in liberijskih gorah na primer segajo ležišča do globine 400 m. To je v globljih plasteh tako imenovana "ruda v ploščicah" (po francoskem strokovnem izrazu "mineralis en plaquettes") ali pa "biskvitna ruda", kakor ji pravijo Angleži; vsebuje nad 60% železa.

DR. FR. DETELA:

Vest in zakon

"Fant je mladoleten," je dejal poštar; "ne bo dolgo sedel."

"Preveč neučakljivi so ti mladi ljudje," je menil Boštjanek. "Par mesecev naj bi bil počakal, pa bi bil gospod na lepem umrl."

"In zdaj še dedoval ne bo nič," je pripomnil župan. "Lenoba in slaba družina, to je nesreča. Še pridnega napadajo skušnjave; kako naj se jim lenuh ubrani!"

Boštjanek je skrbelo, koliko da je Skobec zapustil.

"Pravi stiskač je moral biti," je dejal, "da si je kot uradnik toliko denarja naredil. Dedičem bo prav prišlo; skupuh in kopun samo po smrtni nekaj zaležeta."

"Ali ste opazili," je dejala učiteljica, "da sta zadnje večere dve sovi v turnski lini sedeli in prav proti Koželjevi hiši gledali, kjer je gospod svetnik stanoval? Smejati sem se jima morala; s tako važnostjo sta kimali in stopali. Babjeverka jaz nisem, rajši maloverka; vsekako pa je to čuden pojav."

"Hudega ni rajni gospod nikomur nič storil," je dejal župan; "dobro pa marsikomu."

"Ampak veš ti, Sobant," je menil Boštjanek, "pivec, ki po cele ure pri eni četrtinki vina sedi, je krčmarjeva smrt."

Drugega dne sta se pripeljala iz Litije sodnik s pisarjem in zdravnik. Ugotovili so, da je Skobec res mrtev in da je umrl nasilne smrti, udarjen s topim orodjem.

Pogreba se je udeležilo malo ljudi; gospod Skobec je bil še premalo znan in je imel tudi svoje nasprotnike. Jokali sta Klemenka in njena hči, kar se je nekaterim čudno zdelo, češ, ali ne bosta dedovali?

Kolik dobitnik pa je bil njeni hiši stric, to je Klemenka dobro vedela, in koliko si je prizadeval za srečo njenih otrok. Tem bridkejša je bila žalost, da je ravno njen sin te dobrote z ubojem povrnil.

Prišlo pa je pismo od notarja, naj se Klemenova gospa zgleda pri njem zaradi zapuščine gospoda svetnika Skobca.

"Jutri zjutraj pojdem," je dejala mati, "da obiščem tudi našega nesrečnega otroka. Oh, da se je moralo to zgoditi! Kako dobrega srca je bil France, dokler ga ni družina izpridila!"

Spekla je kolač, povila nekaj suhega mesa in vzela denarja, da bi olajšala, če bi se dalo, sinu trpljenje v zaporu. Drugega jutra se je peš odpravila na pot.

Govoriti je pač smela s sinom, toda samo vprico paznika. Jokala sta oba in se objemala in sin je prosil odpuščenja za vse, kar je dobri materi hudega prizadel, in naprej trdil, da ni namenoma storil.

"Oh, siromak," je vzdihovala mati, "kako si upadel, kako si shujšal! Brezvestni ljudje so te zapeljali."

Sin je prikimal, obtožil pa ni nikogar. Morala sta se ločiti. Materi so povedali, da bodo sina kmalu v Ljubljano prepeljali, kjer pride pred porotnike.

Pri notarju pa je zvedela mati, da so Klemenovi edini dediči po gospodu Skobcu, da pa sin ne pride več v poštev, da sestoji zapuščina večinoma iz delnic raznih družb, ki jih upravlja banka, in da tudi

ona najbolje stori, če pusti banki upravljanje; kar je Skobčevega v Dobravi, da lahko takoj vzame, samo plačati mora, če je še kaj njegovega dolga; sicer pa naj čaka prisojila od sodišča.

Kaj je pomagala materi zavest, da je gmotnih skrbi rešena, ko jo je mučil spomin domače nesreče in sramote. Preveč se je prejšnja leta ponašala s sinom, preveč prezirala njegove napake, slepa njena ljubezen mu je dajala potuho. Ko je bilo že prepozno, ga je začela rahlo svariti; s solzami je hotela omečiti zakrknjeno srce, katero je bila pogubna strast na kriva pota zvodila. Tako je pešalo gospodarstvo; davki so se vedno teže plačevali, hiša se je morala zadolžiti. Še par let takega gospodarstva in prodati bi bilo treba in sin in hči in mati bi morali iskati dela in strehe pri tujih ljudeh. Kakor angel varih je prišel stric in jih rešil. Tudi nesrečnega sina je hotel na pravo pot spraviti in zato je moral umreti. To so bili bridki spomini, polni lastnega očitjanja.

Doma se je žalost ponovila, ko sta se znašli mati in hči tako sami v prostorni hiši. Seveda sta prej večkrat pogrešali Franceta, a mirila ju je zavest, da ni daleč, da se vrne, da ju bo branil, če bo treba; zdaj sta bili brez opore.

"Notar je rekel," je dejala mati, "da kot dedič France ne pride več v poštev; kaj misliš ti?"

"Svoj del bo dobil," je dejala hči; "samo da bi bil že prost."

Klemenovi so najeli hlapca in dekle; a dela je bilo tudi za mater in hčer dosti. Kako hitro pa beži čas, če je ves dan z opravi izpolnjen; kako hitro je prešel prvi mesec!

"Nocoj ste pa v spanju ihteli," je rekla nekega jutra Metka materi.

"Oh, sanjalo se mi je," je dejala mati, "da se je France vrnil. Ves bled je bil in prepadel in tako milo me je gledal, da sem se zjokala."

Še tisti dan je prišlo od sodišča v Ljubljani obvestilo, da je obtoženec France Klemen za vročinsko boleznijo umrl.

Pri Boštjanku so ugenili, da je France prav storil.

Mati in hči sta zopet bridko jokali. Pozabljene so bile že vse Francetove napake, vse, kar jima je bil bridkega prizadel; stal jima je pred očmi le kot brhek, pogumen, nepokvarjen mladenič. Drugi ljudje pa niso vedeli, ali bi milovali ali kaj bi storili. Samo Korunovemu Luku je bilo hudo za prijateljem in prišel je tolažit mater in hčer; zagotavljal jima je, da je šel France gorak v nebese, ker je bil pošten in dobrega srca. "Takšnega prijatelja ne bom več dobil," je dejal in potegnil z roko čez oči. "Večna škoda zanj!"

Sicer pa se je Klemenove hiše ugled, hvala denarju visoko vzdignil. V cerkvi se je materi ali hčeri naredil prostor, če je bila tudi klop že polna, in v vsaki družbi sta bili dobrodošli. Mladeničem se je zazdel Metka še brhkejša in marsikatera nevesta se je tresla, da si bo ženin prebral in Metko zasnil. Pri Koželjevih sta bila oče in mati teh misli, da bi jima bila Metka kot snaha pogodu. Peter ni rekel nič; ovil pa si je v nedeljo okrog vratu židano ruto, in ko so ga občudovali in popraševali, odkod jo ima, se je skrivnostno mugal.

Veter ob ograji sredi predora

Cevi, beton in luči — mnogo dela pred vožnjo skozi predor pod najvišjo goro Evrope Mont Blanc.

Napovedi dneva, ko bodo izročili prometu cestni predor skozi Mont Blanc, najvišjo goro Evrope, so časovno raztegnjene na obdobje med jesenjo 1964 in pomladjo 1965. Ker so se gradbena dela začela leta 1959 — januarja na italijanski in konec maja na francoski strani — bo potemtakem minilo okoli šest let od prvega brnenja svedrov do začetka rednega prometa skozi 11.600 m dolgi predor med Chamomixom in Courmayeurom.

Najbolj naporno obdobje, je že mimo. "Pospravljamo," pravijo vrtalci: po industrijskem tiru prihajajo iz predora vozčki z deli razstavljenih strojev in s kovinskimi ploščami, ob vodu v predor je zložen na kup, tudi "Yumbo", mogočna naprava, v katere "nadstropjih" so brneli svedri v rokah vrtalcev žive skale, ki je popuščala pod pritiskom jekla, kakor se je trdnjasko obzidje nekoč vdajalo votlemu butanju ovnov, ki so jih uporabljali srednjeveški oblegovalci.

V notranjost gore potuje na vozičkih cement: za oboke in stene so ga že porabili 100.000 kubičnih metrov, za tla v predoru ga bo šlo nadaljnjih 9.000 kubicov. Tehniki so se morali spoprijeti z vrsto zahtevnih nalog: temperatura v predoru je različna na posameznih odsekih, pod betonsko oblogo je bilo treba zagotoviti prostor za prezračevalne naprave, vedno znova so preverjali račune o razteznostnem koeficientu določene nega betona, preprečiti je bilo treba, da bi se na cementu nabiral led.

Največ preglavic so imeli vrtalci zaradi vode, kajti predor je na mnogih krajih presekval podzemelske tokove. Na italijanski strani je bilo najhuje decembra 1961: iz skal je drla voda s silno močjo (tisoč litrov na sekundo) in kmalu preplavila predor 40 cm visoko. Dela so morali prekiniti, po velikih naporih jim je uspelo zajeti izvir in ga omejiti na 300 litrov v sekundi. Zdaj tečejo studenci v potok Entreves po rovu z zmogljivostjo 700 litrov.

Podobne težave so bile tudi na francoski strani. Preden bodo ustrezno opremljeni predor izročili namenu, bo moralo več komisij podpisati skupno strokovno potrdilo, da ne prodre niti kapljica vode skozi stene in strop cestnega predora. Čeprav je betonska obloga debela povprečno pol metra, tu in tam

še prodira voda skozi špranje in razpoke, ki jih je treba ne le zanesljivo zamašiti, marveč tudi poiskati in preusmeriti podzemeljski izvir.

Odkar so si francoski in italijanski vrtalci lani avgusta sredi predora podali roke — slovesnost je prenašala tudi televizija — pa doslej, so porabili že več sto kilometrov različnih, tudi plastičnih cevi za usmeritev podzemeljskih izvirkov in tokov. Zakaj tolikšna vestnost zaradi vode? Niti predstavljati si ni mogoče, kaj vse se utegne zgoditi, če bi se zaradi vode izoblikovale ledene plasti na cestišču ali pa ledene sveče pod stropom, čeprav je voda, ki teče iz več sto neznanih izvirov vzdolž 11.6 km dolgega predora, razmeroma topla: njena temperatura se giblje med 15 in 30 stopinjami, ob koncu predora pa ima v odtočnem jarku še vedno povprečno 19 stopinj Celzija.

V sredini predora — z obeh strani 5.800 m daleč v notranjosti gore — stoji lesena ograja na meji med italijanskim in francoskim delom rova. V njej je dvoje vrat, podrla jo bodo šele dan pred slovesno izročitvijo predora prometu. Na tej točki se z nesluteno močjo spopadeta "francoski" in "italijanski" zrak: zaradi temperaturne razlike zračnih tokov nastaja pravcati ciklon na stikališču zračnih gmoč v rovu, ki je na tistem mestu 2,100 m pod površinskim skalovjem z večnim ledom.

Dokler ni obokov pokrila cementna obloga, so se krušili skalnati drobci, ki so ogrožali vrtalce. Francozi so zato zabili v skalovje nad 170 tisoč debelih žebeljev s kovinskimi ploščami — na italijanski strani so jih porabili skoraj prav toliko — ta nevarnost je minila, ko so betonerji opravili svoje delo.

Avtomobilist, ki bo morda že čez poldrugo leto udobno zdrsil po razsvetljenem cestišču — pravijo, da bo predor spominjal na moderno podzemeljsko železnico — bržkone ne bo pomislil na to, da med gradbenimi deli, ki so trajala v celoti kakih šest let, ni manjkalo dramatičnih trenutkov, da so midorji zvrtili pol milijona lukenj za dinamit in porabili 2000 ton močnega razstreliva, preden so avtomobilom utrlj pot skozi najvišjo goro Evrope.

— Kisik je 16-krat težji od vodika.

Pogled iz vesolja na zemljo

Profesor Pokrovski o podobi planeta, kakor ga vidi kozmonavt.

V prvem "vesoljskem potopisu" je nakazal ruski profesor G. Pokrovski, kakšen je videti naš planet med vesoljskim polem. Kot gradivo je uporabil slike, ki so jih posneli kozmonavti in avtomatične kamere. Umetnikom, ki so skušali že davno pred vesoljskim poletom prikazati pogled na Zemljo iz vesolja — piše prof. Pokrovski — je treba priznati, da se je ta ali oni v svojih domišljajskih predstavah močno približal resnični podobi.

Če si hočemo ustvariti podobo Zemlje, kakor jo vidi vesoljski potnik — pravi Pokrovski — moramo upoštevati zakone, od katerih je odvisno razprševanje in izgubljanje svetlobe v zemeljskem ozračju, ter ustroj atmosfere in veličastno, neverjetno skladno arhitekturo oblakov.

Predvsem tole: molekule v zraku tem bolj razpršujejo sončno svetlobo, čim krajši so svetlobni valovi. Najdaljši, ki jih zaznava človeško oko, ustrezajo rdeči barvi. S skrajševanjem valovne dolžine se spreminja tudi barva. Vsakdo ve: rdeča, oranžna, rumena, zelena, svetlo modra, temno modra, vijoličasta. Zaradi istočasne zaznave v zraku razpršenih, različno dolgih valov sončne svetlobe na očesni mrežnici se nam zdi, da je nebo sinje, nasprotno pa so sončni žarki, ki brez razpršitve prodre skozi zrak, obarvani s toplimi odtenki, zato postaja sončna ploskev nad obzorjem bolj in bolj rdeča.

Podoba Zemlje, gledane iz vesolja, je odvisna predvsem od tega, kje je Sonce. Če ga ima opazovalec za hrbtom, se mu zdi Zemlja zavita v modrikasto taničico. Na robovih prehajajo sinji odtenki in brezdatno črtno vesoljskih daljav, kjer se močno in brez utripanja svetijo zvezde in planeti.

Skozi sinjkasto meglico ozračja opazi vesoljski potnik komaj zaznaven zlato-rumenkasti lesk oblakov, ki ponekod zakrivajo zemeljsko površino. Oblaki niso razporejeni kar tako, po namljučju. Opazovalec iz vesolja jasno vidi, kod poteka zemeljski ravniki. Proti njemu so od severa in od juga usmerjeni tonkovi ali plasti oblakov, ki jih nosijo pasatni vetrovi. Ponekod — najpogosteje v tropskih krajih — nastajajo sredi ciklonov vrtinci nevihtnih oblakov.

Med oblaki nad oceani se tu in tam leskečejo v soncu obsijani morski valovi, na sever-

nem in južnem koncu planeta se sončni žarki odbijajo od snega in ledu. Skrbnejši opazovalec razloči zasneženo Himalajo in druge gorske verige, katerih vrhove pokriva večni led, ponekod se vidijo obstijane rečne struge, drugod lesketajoči se, spenjeni grebeni morskih valov, videti je mogoče tudi umetna jezera in mesta, morda tu in tam cesto pa prekope in megličasto sled tovarniškega dima.

Kadar zaide vesoljska ladja v zemeljsko senco, tako da ima kozmonavt pred seboj temo, nočno stran planeta, opazi tam, ker ni oblakov, močan odsev velemestnih luči, iz nevihtnih oblakov pa švigajo strele.

Najlepša sta sončni vzhod in zahod. Ob svitu prodirajo sončni žarki najprej skozi goste zračne plasti, zato nastane izrazito rdeča svetloba, sončni vzhod napoveduje škrlatni lok v zemeljskem ozračju; potem se vrstijo barve od rdeče in rumeno-zelene, za njimi pa se prikazuje izza obzorja sončna plošča.

Seveda ne smemo ostati samo pri paši za oči, pravi prof. Pokrovski. Opazovalci iz vesolja bodo zbrali v prihodnjih letih dragocene podatke za vremenslovje. Kozmična podoba Zemlje je vsebinsko silno bogata knjiga narave, ki v hipu pokaže

Ženske dobijo delo

Help Wanted — Female

Wanted — cleaning woman
To clean factory office between 4 p.m. and 7 p.m. several times a week. St. Clair and E. 70 St. area. Call 361-0303. (189)

Delo za žensko

Iščemo žensko, da bi kuhala, čistila, prala, 5 dni, svojo sobo. Priporočila. Kličite v torek ali sredo po 7. uri zv., v četrtek ali nedeljo cel dan SK 2-1921, (192)

Delo za žensko

Iščemo žensko za delni čas, da bi kuhala za restavrant. Kličite po 1. uri pop. WH 6-4466. (191)

Moški dobijo delo

Oskrbnika iščemo

Za šolo sv. Vida. Mora biti zanesljiv in sposoben vršiti vsa oskrbniška opravila. Znanje angleščine nujno. Pokličite takoj EN 1-2624, če se za službo zanimate. (x)

вреme na celinah in oceanih; podatki o zakonitostih teh pojavov bodo pripomogli k zanesljivejšim dolgoročnim vremenskimi napovedim.

Veliki pritoki

Vsaj devet pritokov reke Amazonke v Južni Ameriki je daljših od reke Rena v zahodni Evropi.

Prvi železni most

V Združenih državah je bil zgrajen prvi most iz litega železa leta 1840 preko prekopa Erie v bližini Frankforta v državi New Yorku.

MALI OGLASI

V najem

Oddam 5-sobno neopremljeno stanovanje s kopalnico na Schaefer Ave. Vprašajte na 6531 Schaefer Ave. ali pokličite EX 1-7136. —(191)

V najem

Enodružinska hiša se odda v najem na 5377 Stanard Ave. —(189)

V najem

Oddamo 4 sobe in kopalnico, zgoraj, na Arcade Ave. Kličite WH 3-4144. (189)

V najem

Oddamo 4 velike sobe, zgoraj, velika kopalnica, plinski furnez, v fari sv. Vida ljudem srednje starosti. — Kličite HE 1-5370. (190)

Stiri sobe

oddamo s kopalnico in toplo vodo mirni družini brez otrok. — Kličite po 4. uri 361-7372. (200)

V najem

Oddamo 3 sobe in kopalnico, zgoraj. Privaten vhod. Prednost ima starejši p. r. Zmerna najemnina. 15430 Calcutta Ave. (27,30 sept. 2 okt.)

Hiša naproday

Tri-stanovanjska, 6-3-3, dve novi garaži, polna klet, furnez na vročo vodo, na 1248 E. 59 St. Cena samo \$14.000. Za vsa nadaljna pojasnila kličite EX 1-9360.

—(25,27,30 sept., 2,4 Okt.)

V najem

Tri čiste sobe, na novo dekorirane, oddamo enema ali dvema odraslima. \$36. Vprašajte na 1176 E. 61 St. (mwf - x)

V okolici Sv. Križa

Hiša s 4 spalnicami, lepa klet, bakrene vodne cevi, garaža za dva avta.

JANSA REALTY

687 E. 200 St. KE 1-4664 (25,27 sept., 2 okt.)

Stanovanje v najem

4-sobno stanovanje s kopalnico, spodaj, zadaj, se odda v najem na 1001 E. 66 Pl. —(191)

Štirisobno stanovanje oddajo

Na 1156 E. 63 St., zgoraj, oddajo štirisobno stanovanje. Kličite 881-8999. —(191)

V najem

Lepo stanovanje, 2 sobi, kuhinja, kopalnica, vse na novo dekorirano, se odda na 5305 St. Clair Ave. —(2,4 okt.)

Hiša naproday

Enodružinska, 7 sob, dvojna garaža, nova vodna napeljava, polna klet. Blizu cerkve in šole sv. Vida. Za vsa nadaljna pojasnila kličite UT 1-8288. —(193)

Hiša naproday

5-sobni bungalow z velikim lotom, blizu Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Kličite LI 1-4832. (191)

Hiša naproday

Majhna enodružinska hiša, s polno kletjo in rekreacijsko sobo, je poceni naproday na E. 60 St. V dobrem stanju. Za pojasnilo pokličite: 881-8833. —(191)

KAMNITI OBRAZI — Filippo Bentivegna v kraju Sciaccia na Siciliji je umetniško obdeloval vse kamne na poti do svojega doma. Na sliki vidimo nekatere od njih, v katere je Filippo vklesal človeške obraze.

HENRIK SIENKIEWICZ:

KRIŽARJI

Čez hip se je družba odpravila dalje, toda molče, šele ko se je že videla Kšešna, se je opat prijel za pas, ga obrnil naprej, tako da bi lahko zgrabil meč za ročaj ter rekel:

"A stari Volk gotovo pride z dobrim spremstvom."

"Gotovo," je potrdil Zih, "toda hlapci so nekaj pripovedovali, da je obolel."

"A eden mojih klerikov je slišal, da nas misli po maši napasti pred krčmo."

"On bi tega ne storil brez poziva in zlasti ne po sveti maši."

"Naj mu bog pošlje pamet. Jaz ne iščem z nikomer prepira in potrpežljivo prenašam krivico."

Tedaj se je obrnil k svojim "špilmanom" in rekel:

"Ne potegujte mečev in spominjajte se, da ste duhovni hlapci, šele če bi jih tistile potegnili, potem pa po njih!"

Zbiško, ki je jezdit poleg Jagienke, jo je izpraševal o stvarih, do katerih mu je največ bilo.

"Čtana in mladega Volka dobimo nedvomno v Kšešni," je pravil. "Pokažeš mi ju od daleč, da bom vedel, katera sta."

"Dobro, Zbiško," je odgovorila Jagienka.

"Pred mašo in po maši te gotovo ogovorita. Kaj dela ob taki priložnosti?"

"Dvorita mi, kakor pač znata."

"Danes ti ne bosta dvorila, da veš!"

A ona mu je odgovorila zopet skoraj pokorno:

"Dobro, Zbiško!"

Nadaljnji razgovor jima je prekinil glas lesenih ropotulj, ker v Kšešni še ni bilo zvonov. Čez hip so dospeli. Iz gruč, čakačih pred cerkvijo na sv. mašo, sta se takoj prirnila mladi Volk in Čtan iz Rogova, toda Zbiško ju je prehitel, skočil s konja, preden sta utegnili priti blizu, objel Jagienko okoli pasu, jo dvignil s sedla, jo prijel za roko, zrl izživaje nanjo in jo spremil v cerkev.

V cerkveni veži ju je čakala nova prevara. Oba sta se požurila h kropilniku, oba sta pomohila roko v njem in jo ponudila dekletu. Toda isto je storil tudi Zbiško, ona pa se

je dotaknila njegovih prstov, se prekrizala in z njim stopila v cerkev. Tedaj se ni le mladi Volk, marveč tudi Čtan iz Rogova, dasi je imel malo pameti, domislil, da se je vse to zgodila nalašč, in obeh se je lotila tako divja jeza, da so se jima začeli kar lasje ježiti pod mrežami. Imela sta komaj toliko zavesti, da nista hotela stopiti v cerkev, ker sta se bala kazni božje. Volk je pri priči planil iz lope in letel kakor norec čez pokopališče med drevjem, sam ne vedoč kam. Čtan je tekkel za njim, a tudi ni vedel, čemu to dela.

Ustavila sta se šele kraj ograje, kjer je ležalo veliko kamenje, pripravljeno za temelj zvoniku, ki so ga hoteli postaviti v Kšešni. Hoteč pomiriti jezo, ki se mu je kuhala v prsih gor do vratu, je Volk zagrabil eno skalo in jo začel tresti z vso silo; a Čtan, videč to, je tudi zgrabil eno in kmalu sta oba začela besno valiti vsak svojo skalo po vsem pokopališču tja do cerkvenih vrat.

Ljudje so ju gledali z občudovanjem, meneč, da sta napravila kako zaobljubo in da hočeta na ta način pomagati pri zidanju zvonika. Toda ta trud ju je precej streznil, tako da sta se oba spametovala, stala sta le blede od napora, sopeč in gledaje drug drugega z negotovim pogledom.

Molk je prekinil Čtan iz Rogova.

"No, kaj?" je vprašal.

"A kaj?" je odgovoril Volk.

"Ali ga takoj napadeva?"

"Kako ga boš napadel v cerkvi?"

"Ne v cerkvi, marveč po maši."

"Z Zihom je in z — opatom. Ali si mar pozabil, kaj je govoril Zih, da če pride do boja, naju oba izžene iz Zgoželic."

Če bi tega ne bilo, bi ti bil že davno polomil rebra."

"Ali pa jaz tebi!" je odgovoril Čtan in stisnil svoje močne pesti.

In začela sta se pisano gledati, toda kmalu sta opazila, da jima je sedaj bolj kakor kadar koli poprej potrebna sloga. Marsikdaj sta se že pobila med seboj, toda vedno sta se po boju pobotala, zakaj dasi ju je razdvajala ljubezen do Jagienke, vendar nista mogla živeti drug brez drugega in sta hrepenela drug po drugem. Sedaj sta imela skupnega sovražnika in sta oba občutila, da je ta sovražnik grozno nevaren.

Čez hip je vprašal Čtan:

"Kaj naj storiva? Ali naj mu pošljeva poziv v Bogdanec?"

Volk, ki je bil pametnejši, v tem hipu vendar ni vedel, kaj naj storita. K sreči mu je prišla na pomoč ropotulja, ki se je oglasila v znamenje, da se začenja maša. Torej je rekel:

"Kaj naj storiva? Pojdiva k maši, potem pa naj bo, kar bog da."

Čtan iz Rogova je bil vesel tega pametnega odgovora.

"Morda naju tam nadehne gospod Jezus," je rekel.

"In blagoslovi," je dodal Volk.

"Po zasluženju."

In stopila sta v cerkev. Molila sta pobožno in se potolažila. Izgubila nista glave niti takrat, ko je Jagienka po maši zopet prejela posvečeno vodo v lopī iz Zbiškove roke. Na

pokopališču sta pri vratih obšla nogi Zihu, Jagienki in celo opatu, dasi je bil ta sovražnik starega Volka iz Bžozove. Zbiška sta res oba gledala izpod čela, toda nobeden ni črnil besede, dasi se jima je stiskalo srce od bolesti, jeze in ljubosumja, ker se jima Jagienka še nikoli ni zdela tako lepa in tako podobna kraljici. Šele ko se je sijajna družba vračala proti domu in se je od daleč oglasila vesela pesem potujočih klerikov, si je začel Čtan otirati pot s svojih obraslih lic in hrzati kakor konj, Volk pa je dejal, škripaje z zobmi:

"V krčmo! V krčmo! Gorje mi..."

Potem pa sta, spominjajoč se, kaj ju je pomirilo, iznova zgrabila skalo in sta jo vneto odkotalila na prejšnje mesto.

Zbiško pa je jezdit poleg Jagienke, poslušaje pesmi opatovih "špilmanov", toda ko so prejezdili pet ali šest postaj, je naglo zadržal konja in rekel:

"Da, moral bi bil dati za mašo za stričevo zdravje, pa sem pozabil, vrnem se."

"Ne vračaj se!" je zaklicala Jagienka, "pošljemo iz Zgoželic."

"Vrnem se, a vi ne čakajte name. Zbogom!"

"Zbogom!" je rekel opat. "Pojdi!"

In obraz se mu je razveselil. Ko pa je Zbiško izginil izpred oči, je nalahno dregnil Zih in rekel:

"Razumete?"

"Kaj naj razumem?"

"Pobije se v Kšešni z Volkom in Čtanom, kakor je amen v očenašu, toda to sem hotel in ga napotil na to."

"To sta prava hrusta, še ranita ga, in kaj potem?"

"Kaj potem? Če se pobije za Jagienko, kako naj potem

še misli na tisto Jurandovo? Jagienka bo odslej kraljica njegovih misli — ne tista, to pač hočem, ker je moj sorodnik in mi je všeč!"

"Da, a zaobljuba?"

"Ob prvi priložnosti ga razrešim! Mar niste slišali, da sem to že obljubil?"

"Vaša glava si zna povsod pomagati," je odgovoril Zih.

Opat je razveselila ta pohvala, potem pa se je približal Jagienki in vprašal:

"Zakaj si tako zamišljena?"

Dekle se je sklonila v sedlo,

prijela opatovo roko in jo dvignila k ustom:

"Krstni boter, ali ne bi morda poslali nekaj 'špilmanov' v Kšešno?"

"Čemu? Napijejo se mi v gostilni in konec."

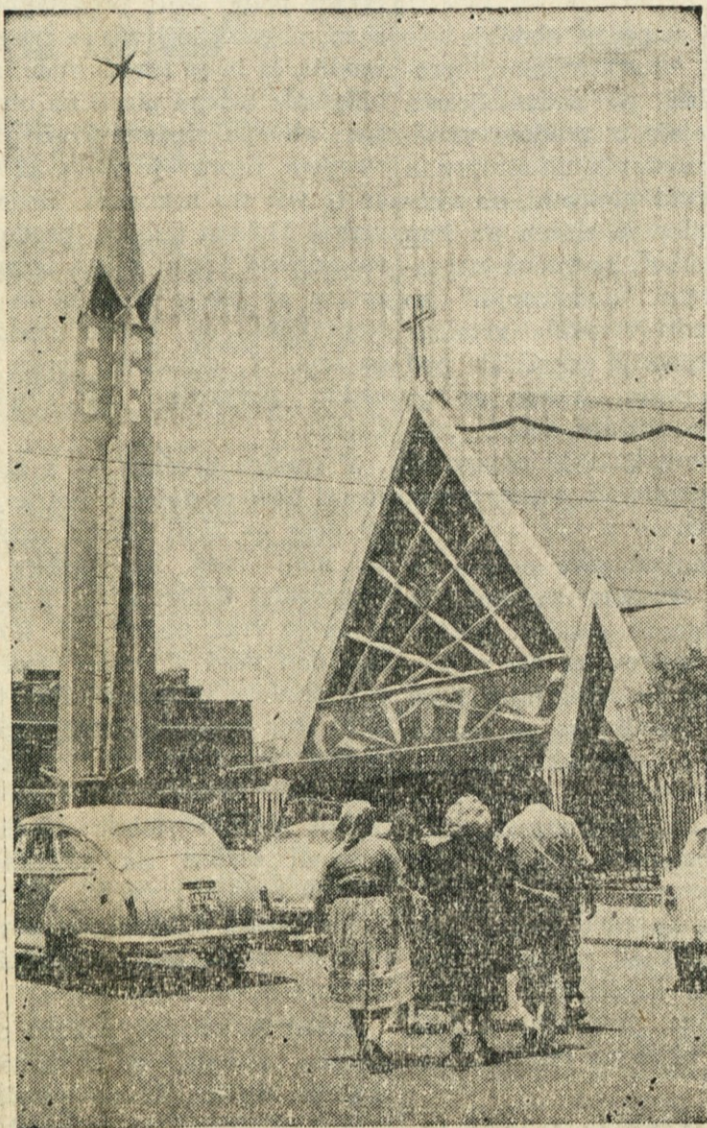
"Morda pa prepričajo kak prepir."

Opat ji je bistro pogledal v oči in naglo ostro rekel:

"Če ga tam tudi ubijejo!"

"Potem naj ubijejo tudi mene!" je zaklicala Jagienka.

(Dalje prihodnjik.)

TEZNJA K MODERNEMU — V Mexico City grade poleg starih cerkva iz španske kolonialne dobe, nove, moderne, kot je ta na sliki.

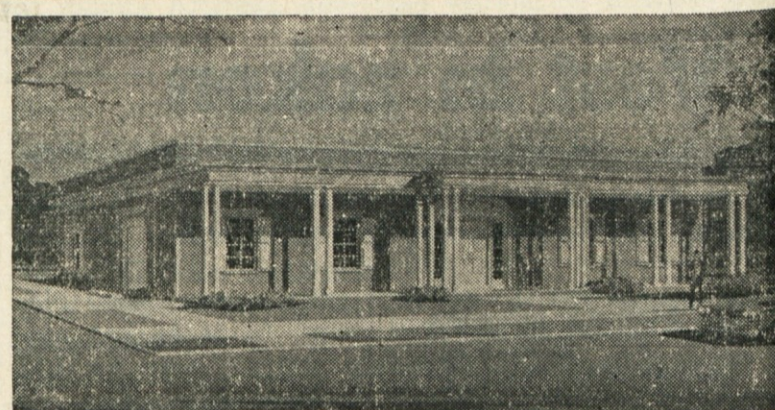

"Vse v kuhinji ostane mnogo čistejše, ker imam električni štedilnik"

trdi Mrs. Robert Debevec, 2010 E. 226th Street, Euclid, Ohio. — "Resnično dajem prednost kuhanju z elektriko. Je mnogo čistejše," pravi Mrs. Debevec. "Stene ostanejo čiste in štedilnik se zelo lahko čisti. Vročina za peko je bolj enakomerna." Mrs. Debevec je kupila električni štedilnik pred štirimi leti in takole nadaljuje: "Zares mi kuhanje z elektriko bolj ugaja kot vsako drugo in če bomo kupili nov štedilnik, bo isti gotovo električen."

Mrs. Debevec je ena izmed tisočih žena, ki ljubijo moderno kuhanje brez plamena — električno. Električni štedilnik je cenejši in tudi električno kuhanje stane manj kot bi morda mislili — povprečno približno 2c za obed. Vprašajte Illuminating Company za potrebne točne podatke o modernem, udobnem kuhanju z elektriko. Kličite 623-1350, ext. 881.

The ILLUMINATING Company
An investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

A. GRDINA & SONS, INC.

FUNERAL DIRECTORS — FURNITURE DEALERS

Pogrebni zavod:
17002 Lake Shore Blvd.
KENmore 1-6300

Pogrebni zavod:
1053 E. 62nd Street
HENDerson 1-2088

Trgovina s pohištvo: 15301 Waterloo Road
KENmore 1-1235

RUDY KRISTAVNIK COMPANY

Gradbena dela — Mizarstvo — 5908 Bonna Ave.

Gradimo nove hiše, garaže in slične gradbe. — Popravljamo in prenavljamo stanovanja in poslopja. Dogradimo nove prostore. Vsa dela zavarovana. — Proračuni brezplačni. — Kličite po 5. uri zvečer HE 1-1108, podnevi pa HE 1-0965, Cleveland, O.

ZAHVALA

Ob smrti in pogrebu pokojnega

JOSEPHA DEJAK,

ki je umrl dne 12. septembra 1963,

se iskreno zahvaljujemo vsem za vse usluge in prijazno naklonjenost. Posebno zahvalo izrekamo Msgr. Louis Bazniku, Zeletovemu pogrebniemu zavodu na St. Clair Ave. in Mr. in Mrs. Joseph Krajec.

Dr. John J. Dejak in družina
Mr. in Mrs. John Sluga

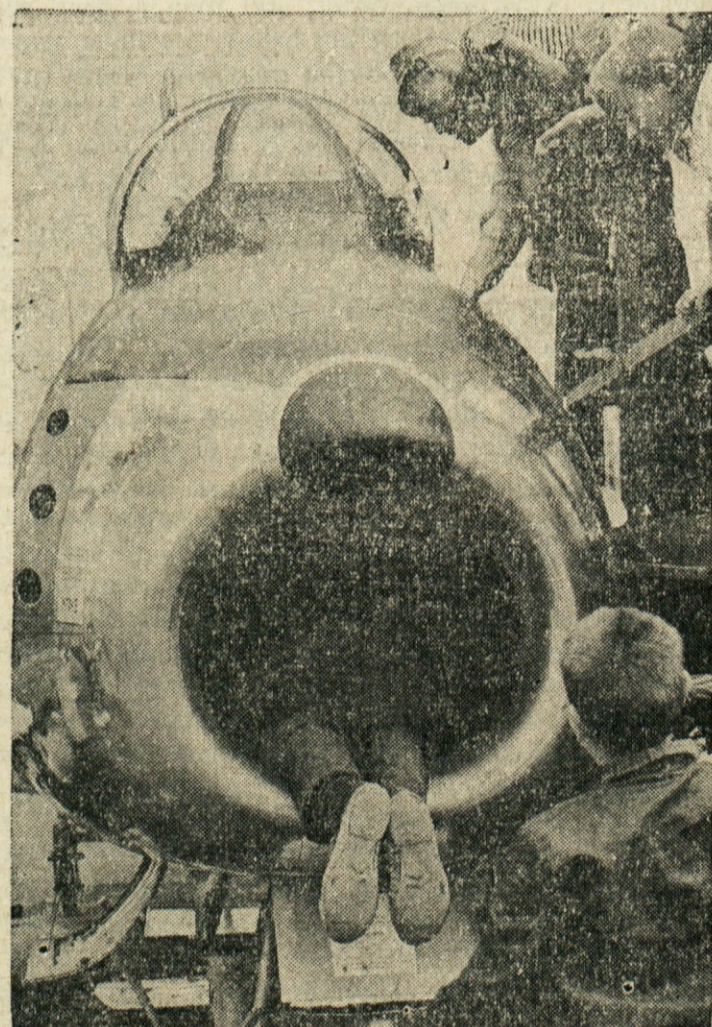
Cleveland, O., 2. oktobra 1963.

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

v

vsaki slovenski hiši

PRI PREGLEDU? — Frank Guerrier, šolar v Torontu, je zlezel v motor jet letala, da bi si ga "prav od blizu" ogledal.

CHICAGO, ILL.

HOUSEHOLD HELP

LOOK FOR 2 ADULTS and two school age children. 5 day week. Own room and TV. Other help. Permanent. Ref. req. Call PA 4-7071. (190).

CHILD CARE — Light housework. Lady, to live in. Room and Board. Small salary. 474-7076. (190)

MALE HELP WANTED

DIE-SETTER

We have jobs available for men who had experience in setting up press brakes and punch presses. Knowledge of Wales Strippit and steel rule dies is required. Must have own tools. Good starting salary and company benefits.

ROCK-OLA

MFG. C.

800 N. Kedzie Avenue
NE 8-7600

(189)